

# THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP CHUYỂN ĐỔI SỐ TRONG LĨNH VỰC TƯ PHÁP - HỘ TỊCH TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN GIA LÂM, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

● TẠ KHÁNH LINH - HOÀNG DIỆU LINH  
- NGUYỄN THỊ HIỀN LƯƠNG - TỪ VĂN LUÂN

## TÓM TẮT:

Bài nghiên cứu nêu ra được thực trạng đã và đang xảy ra, những thành tựu đạt được cần phát huy, nhân rộng và những khó khăn cần sửa đổi trong thực tiễn hoạt động chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch tại huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội. Qua các thực trạng thấy được “lỗ hổng” chưa được giải quyết của các chính sách liên quan đến hoạt động chuyển đổi số, tạo nền tảng để đưa ra giải pháp nhằm tăng cường hiệu quả hoạt động chuyển đổi số tại địa bàn huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội trong thời gian tới.

**Từ khóa:** chuyển đổi số, công nghệ thông tin, hộ tịch, tư pháp - hộ tịch.

## 1. Đặt vấn đề

Chuyển đổi số là một trong những giải pháp then chốt làm thay đổi cách thức giải quyết hồ sơ hành chính trong nhiều lĩnh vực, trong đó có lĩnh vực tư pháp - hộ tịch. Việc chuyển đổi số trong lĩnh vực này giúp người dân, cán bộ, công chức được hưởng nhiều tiện ích, như: hồ sơ hành chính được giải quyết thuận tiện, nhanh chóng; không bị giới hạn về không gian, thời gian; nâng cao tính minh bạch trong hoạt động của cơ quan nhà nước; người dân tiếp cận, khai thác văn bản pháp luật nhanh chóng, người dân được trực tiếp tham gia vào việc xây dựng đất nước.

Bên cạnh lợi ích vẫn còn tồn đọng những khó

khăn trong chuyển đổi số ở lĩnh vực tư pháp - hộ tịch như sau: hệ thống thông tin quản lý hộ tịch của Bộ Tư pháp chưa được tối ưu, chưa hình thành cơ chế kết nối, trao đổi thông tin giữa các cơ quan đăng ký và quản lý với các cơ quan chuyên ngành khác, việc cấp sổ định danh cho trẻ khi đăng ký khai sinh còn chậm, phần mềm hộ tịch hoạt động không ổn định... đã gây ảnh hưởng đến hiệu quả xử lý thủ tục hộ tịch của người dân và công chức tư pháp - hộ tịch.

Do vậy, bài viết nghiên cứu “Chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch tại địa bàn huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội” nhằm đánh giá thực trạng chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ

tịch, từ đó đề xuất các giải pháp chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch tại địa bàn huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội trong thời gian tới.

## 2. Phương pháp nghiên cứu

Đề tài sử dụng các phương pháp như: phương pháp chọn điểm nghiên cứu, phương pháp thu thập thông tin, phương pháp phỏng vấn, phương pháp xây dựng bảng hỏi, phương pháp quan sát, phương pháp thống kê toán học, phương pháp phân tích thông tin để làm rõ và đưa ra giải pháp cho vấn đề nghiên cứu.

## 3. Kết quả nghiên cứu

### 3.1. Lý luận chung về chuyển đổi số và chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch

Nhận thức được xu thế và tầm quan trọng của việc chuyển đổi số, trong các văn kiện của Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII, những khái niệm như “chuyển đổi số, kinh tế số, xã hội số” lần đầu tiên được đề cập. Nội hàm của những khái niệm này nhấn mạnh nhiều lần trong mục tiêu, quan điểm phát triển, lần đột phá chiến lược.

Theo Gartner, một tổ chức tư vấn hàng đầu của Mỹ: “Chuyển đổi số là việc sử dụng các công nghệ số để thay đổi mô hình kinh doanh và tạo ra những cơ hội doanh thu và giá trị mới”. (Trần Thị Thơ, 2022)

Theo Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế OECD: “Chuyển đổi số là việc đề cập đến các ảnh hưởng tới nền kinh tế và xã hội của công nghệ kỹ thuật số”. (Trần Thị Thơ, 2022)

Microsoft định nghĩa: “Chuyển đổi số là việc tư duy lại cách thức các tổ chức tập hợp mọi người, dữ liệu và quy trình để tạo những giá trị mới”. (Trần Thị Thơ, 2022)

Theo Bộ Thông tin và Truyền thông nhận định về khái niệm chuyển đổi số thì “Chuyển đổi số là quá trình thay đổi và toàn diện của cá nhân, tổ chức về cách sống, cách làm việc và phương thức sản xuất dựa trên các công nghệ số”. (Bộ Thông tin và Truyền thông, 2021)

Như vậy, có hiểu một cách tổng quát như sau: “Chuyển đổi số (Digital Transformation) là quá

trình sử dụng dữ liệu và công nghệ số để thay đổi tổng thể và toàn diện của cá nhân và tổ chức về cách sống, cách làm việc và phương thức sản xuất trên môi trường số với các công nghệ số. Chuyển đổi số là quá trình chuyển đổi ở cấp độ hệ thống nhằm thay đổi hành vi trên quy mô lớn. Bản chất của chuyển đổi số là sáng tạo”.

Nội hàm chuyển đổi số ở Việt Nam bao gồm các nội dung sau:

- Chuyển đổi số là vấn đề về thay đổi nhận thức và phương thức quản lý, vận hành, không phải chỉ là vấn đề về công nghệ.

- Chuyển đổi số liên quan đến cái mới, mô hình mới, mối quan hệ mới, chưa có tiền lệ, chưa có pháp luật điều chỉnh, có thể bị số đông phản đối.

- Chuyển đổi số liên quan đến dữ liệu, vì vậy, vấn đề quản trị dữ liệu là quan trọng.

- Chuyển đổi số cũng là sự chuyển dịch và tương tác lẫn nhau giữa không gian thực và không gian mạng, vì vậy, bảo đảm an toàn, an ninh mạng là điều kiện tiên quyết.

Có thể nói, việc chuyển đổi số trong mọi lĩnh vực, đặc biệt là lĩnh vực quản lý nhà nước đang được đánh giá là một trong các mục tiêu hàng đầu trong cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4. Trong đó, phải kể đến, việc thực hiện chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch giữ một vị quan trọng và được xác định là một lĩnh vực ưu tiên hàng đầu trong lộ trình chuyển đổi số quốc gia.

Chuyển đổi số trong quản lý nhà nước về lĩnh vực tư pháp - hộ tịch được hiểu là: “Việc tích hợp, áp dụng công nghệ số vào hoạt động quản lý nhà nước về lĩnh vực tư pháp - hộ tịch nhằm tạo ra các giá trị mới, văn hóa mới, là quá trình chuyển đổi ở cấp độ hệ thống nhằm thay đổi hành vi trên quy mô lớn. Điều này bao gồm việc chuyển đổi từ các quy trình giấy tờ truyền thống sang các quy trình kỹ thuật số, chuyển đổi quy trình quản lý hiện đại, sử dụng hệ thống quản lý dữ liệu điện tử và cung cấp dịch vụ trực tuyến cho công dân”.

Mục tiêu của chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch phải hướng đến mang lại nhiều lợi

ích cho người dân, cán bộ, công chức tạo nhiều điều kiện thuận lợi trong việc thực hiện các giấy tờ, thủ tục liên quan đến lĩnh vực tư pháp - hộ tịch góp phần nâng cao hiệu quả trong quản lý nhà nước, xây dựng và hướng tới một chính phủ số hiện đại.

### **3.2. Thực trạng chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch trên địa bàn huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội**

#### **3.2.1. Công tác chỉ đạo, điều hành thực hiện chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch tại địa bàn huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội**

Nhận được chỉ đạo về công tác chuyển đổi số, năm 2023 UBND huyện Gia Lâm đã ban hành các kế hoạch như sau: Kế hoạch số 186/KH-UBND ngày 26/7/2022 về ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động của cơ quan nhà nước, phát triển Chính quyền điện tử hướng tới Chính quyền số và đảm bảo an toàn thông tin mạng huyện Gia Lâm giai đoạn 2022-2025; Kế hoạch số 55/KH-UBND ngày 08/02/2023 về cải cách hành chính năm 2023; Đề án Mô hình Bộ phận Tiếp nhận và Trả kết quả giải quyết thủ tục hành chính hiện đại trên địa bàn huyện Gia Lâm; Công văn số 2635/UBND-VP ngày 17/8/2023 về việc đẩy mạnh quản lý, triển khai sử dụng chữ ký số chuyên dùng Chính phủ. Ngoài ra, ngày 19/03/2024, UBND huyện Gia Lâm đã ban hành Kế hoạch số 116/KH-UBND Thực hiện Chuyển đổi số, xây dựng Thành phố Hà Nội thông minh trên địa bàn huyện Gia Lâm thực hiện các văn bản của UBND Thành phố Hà Nội.

#### **3.2.2. Công tác tuyên truyền, phổ biến và nâng cao nhận thức về chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch tại địa bàn huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội**

Người dân nhận định chưa hài lòng với công tác tuyên truyền, phổ biến và nâng cao nhận thức về chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch, thể hiện ở các chỉ tiêu đánh giá về tần suất tuyên truyền, hình thức tuyên truyền, nội dung tuyên truyền. Kết quả điều tra cho thấy có sự khác nhau về mức độ đánh giá ở 3 điểm điều tra, cụ thể:

- Ở thị trấn Trâu Quỳ, các chỉ tiêu đánh giá ở mức tốt hơn so với 2 địa điểm còn lại, xã Kiêu Kỵ được người dân đánh giá ở mức hạn chế nhất trong 3 điểm điều tra ở tất cả các chỉ tiêu. Người dân đánh giá tần suất tuyên truyền ở mức thỉnh thoảng tại thị trấn Trâu Quỳ và ít khi ở Kiêu Kỵ và Dương Xá.

- Về hình thức tuyên truyền, người dân nhận định phong phú, phù hợp ở Trâu Quỳ và Dương Xá nhưng đơn điệu và sơ sài ở Kiêu Kỵ.

- Về nội dung tuyên truyền được nhận định chưa phong phú và khó hiểu ở cả 3 điểm điều tra với tỷ lệ ý kiến nhận định từ 55% đến 65%.

#### **3.2.3. Công tác bố trí cơ sở hạ tầng, trang thiết bị, ứng dụng khoa học, kỹ thuật và công nghệ thông tin phục vụ chuyển đổi số tại địa phương**

Kết quả điều tra công chức tư pháp - hộ tịch và người dân về cơ sở vật chất, trang thiết bị và chất lượng Internet cho thấy, công chức và người dân nhận định số lượng máy móc, trang thiết bị chỉ đáp ứng một phần nhu cầu. Đặc biệt, chất lượng máy móc không đảm bảo yêu cầu như máy tính không có các phần mềm tương thích, máy phô tô, máy in thường xuyên hỏng, đặc biệt là vào mùa đông, thời tiết ẩm thường bị tắc giấy không thực hiện được. Máy scan kiểu cũ, scan từng trang giấy không đảm bảo tiện lợi khi thực hiện với văn bản dài. Chất lượng đường truyền thấp, thường xuyên nghẽn mạng, công chức và người dân phải thao tác nhiều lần cho một thủ tục tư pháp, hộ tịch, vì vậy ảnh hưởng đến kết quả và tiến độ thực hiện cần được cải thiện trong thời gian tới.

#### **3.2.4. Công tác triển khai các nhiệm vụ về chuyển đổi số lĩnh vực Tư pháp - Hộ tịch tại địa phương**

Kết quả đạt được trong năm 2022: từ ngày 15/10/2022 đến ngày 14/11/2022, đối với nhóm tiện ích phục vụ giải quyết thủ tục hành chính, cung cấp dịch vụ công trực tuyến 2.395 hồ sơ được yêu cầu giải quyết; tiếp nhận 1.547 hồ sơ; đã giải quyết và trả kết quả 1.448 hồ sơ. Đối với nhóm tiện ích phục vụ phát triển kinh tế, xã hội đã có

341.885 trường hợp được cập nhật thông tin về tiêm chủng trên phần mềm; tổ chức cập nhật 5432 trường hợp theo Nghị quyết số 68. (Ủy ban nhân dân huyện Gia Lâm, 2023)

Thực hiện mục tiêu phát triển công dân số, trong tháng vừa qua, Công an huyện Gia Lâm đã cấp 231.942 thẻ CCCD gắn chip; thu nhận được 160.415/215.109 hồ sơ cấp định danh cá nhân đạt 74, 57% chỉ tiêu Thành phố giao. Tiến hành rà soát, điều chỉnh, cập nhật đối với các chủ hộ 34/35 trường hợp đạt 60,7%; làm sạch dữ liệu “đúng, đủ, sạch, sống” của công dân. (Ủy ban nhân dân huyện Gia Lâm, 2023).

### 3.2.5. Công tác chỉ đạo, bồi dưỡng công chức chuyên môn phục vụ hoạt động chuyển đổi số

Việc thực hiện công tác đào tạo, bồi dưỡng công chức chuyên môn phục vụ hoạt động chuyển đổi số tuy đã được tích cực triển khai thực hiện, thực tế cán bộ công chức đều 100% sử dụng được các trang thiết bị, phần mềm phục vụ chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch. Song việc đào tạo vẫn còn những thiếu sót, đặc biệt trong các kỹ năng xử lý khi xảy ra vấn đề về an toàn, an ninh dữ liệu, do vậy cần bổ sung trong chương trình đào tạo, bồi dưỡng.

### 3.2.6. Những tồn tại, hạn chế về chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch

Nhân tố chủ chốt của công cuộc chuyển đổi số chính là nguồn lực con người. Cán bộ công chức là nguồn nhân lực chủ đạo trong quá trình chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch, song hiện nay trên thực tế nguồn nhân lực địa bàn huyện Gia Lâm vẫn có những hạn chế nhất định. Nhận thức của một số cán bộ công chức, cơ quan đơn vị về chuyển đổi số tuy có nhiều chuyển biến nhưng chưa đáp ứng được yêu cầu thực tế, nhất là các vấn đề chuyên sâu kỹ thuật như: nền tảng số, an toàn thông tin mạng... Điều này đặt ra yêu cầu về nguồn nhân lực trong bối cảnh chất lượng nguồn nhân lực chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch của huyện hiện nay chưa tương xứng.

Với các chính sách, kế hoạch được ban hành

thúc đẩy chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch trên địa bàn huyện Gia Lâm còn nhiều thiếu sót, đặc biệt quy định về các vấn đề quản lý, khai thác, sử dụng tài nguyên phục vụ chuyển đổi số như dữ liệu trên các trang web, các ứng dụng công nghệ thông tin, khai thác hạ tầng kỹ thuật đã được đầu tư,... nhưng chưa được hoàn thiện. Lỗ hổng trong quy định các vấn đề khai thác sử dụng thông tin này cùng với sự thiếu sót trong bảo đảm an toàn an ninh mạng có thể gây ra những tổn thất nghiêm trọng, dẫn đến những rủi ro có thể xảy đến như thông tin bị đánh cắp, bị tiết lộ hoặc hệ thống dữ liệu bị đánh sập, gây ảnh hưởng đến niềm tin của người dân vào chính quyền và công cuộc chuyển đổi số.

Vấn đề về hạ tầng, kỹ thuật số tuy là vấn đề căn bản và cốt lõi nhất cần giải quyết nhưng bài toán này vẫn chưa được giải đáp một cách hiệu quả nhất. Nền tảng hạ tầng kỹ thuật số vẫn còn chưa đáp ứng được nhu cầu. Trên thực tế, vấn đề liên thông giữa các nền tảng phục vụ chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch vẫn còn tồn tại nhiều bất cập. Cơ chế kết nối, trao đổi thông tin giữa các bộ, ngành, các cấp chưa được hoàn thiện.

### 3.2.7. Giải pháp nâng cao hiệu quả thực hiện chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch trên địa bàn huyện Gia Lâm

*Thứ nhất*, nâng cao trình độ chuyên môn của đội ngũ cán bộ, công chức. Cần xác định rõ công việc phù hợp cho từng vị trí cụ thể của cán bộ. Việc đầu tư giảng dạy, tập huấn cho công chức vô cùng quan trọng. Cần nâng cao nhận thức và kiến thức của cán bộ công chức, đào tạo chuyên sâu về khả năng linh hoạt, sáng tạo trong ứng dụng công nghệ thông tin vào giải quyết thủ tục, giấy tờ. Ngoài ra, việc bổ nhiệm cán bộ cần được thực hiện chặt chẽ, khoa học và dân chủ, đồng thời cần dựa trên những yêu cầu về năng lực, trình độ, đạo đức và uy tín. Cải thiện thu nhập, chăm lo đời sống vật chất và điều kiện làm việc cho cán bộ, công chức tại bộ phận một cửa. Cần động viên, khuyến khích những cá nhân có đóng góp lớn

trong quá trình chuyển đổi số, công tác quản lý tài chính cần chặt chẽ song cũng cần ngăn chặn, tham ô, tham nhũng trong cơ quan, xây dựng môi trường làm việc lành mạnh, tích cực.

*Thứ hai*, giải pháp liên quan đến chính sách. Cần xây dựng các ứng dụng trên thiết bị di động cho phép thực hiện các thủ tục hành chính tư pháp, hộ tịch, thay vì chỉ dùng trên giao diện web như hiện nay, giúp người dùng dễ dàng tiếp cận hơn với các dịch vụ công trực tuyến và cán bộ tại các bộ phận tiếp nhận, trả kết quả dễ dàng hỗ trợ người dân. Nâng cao thao tác rà soát, đề xuất sửa đổi, bổ sung, cụ thể hóa các quy định, hướng dẫn về việc thực hiện chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp, hộ tịch, nhằm đáp ứng yêu cầu phát sinh trong tiến trình chuyển đổi số, tạo điều kiện thuận lợi cho người dân tham gia vào thực hiện chuyển đổi số, thúc đẩy mới, sáng tạo. Đồng thời hỗ trợ, tạo điều kiện, đưa ra các hình thức giúp người dân đưa ra sáng kiến, góp ý vào các quy định, chính sách trong quá trình chuyển đổi số đặc biệt trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch. Xây dựng, ban hành các quy chế, quy định của Thành phố, của huyện để hỗ trợ, thúc đẩy các địa phương trong chuyển đổi số, khuyến khích các địa phương, các đơn vị có đủ năng lực, cơ sở hạ tầng để phục vụ chuyển đổi số. Hiện tại mức độ các chính sách, văn bản chỉ đạo cụ thể trên địa bàn huyện Gia Lâm về chuyển đổi số trong lĩnh vực tư pháp - hộ tịch chưa nhiều mà tình hình thực tế xã hội đều chuyển biến rất

nhANH. Do vậy cần có sự linh hoạt trong công tác chỉ đạo, sửa đổi, bổ sung các quy định tránh việc lỗi thời so với thực tế hoặc quá xa vời so với trình độ phát triển. Bên cạnh đó, cần có những chính sách để khuyến khích, hỗ trợ các xã, địa phương thi đua trong công tác chuyển đổi số, đặc biệt ở lĩnh vực tư pháp - hộ tịch.

*Thứ ba*, giải pháp nâng cao hạ tầng kỹ thuật số. Cần duy trì và vận hành hệ thống mạng nội bộ (LAN) phục vụ các đơn vị trong huyện và thuê các trang thiết bị văn phòng phục vụ cán bộ công chức và người dân tại điểm một cửa đảm bảo truy cập, sử dụng các ứng dụng CNTT, khai thác dữ liệu được triển khai, chia sẻ đối về tư pháp, hộ tịch theo các cấp và giữa các đơn vị, bộ phận. Mua sắm, bổ sung máy tính, máy scan, máy phô tô, thiết bị văn phòng, máy in, hệ thống kết nối Internet và Wifi cho bộ phận một cửa, bộ phận tiếp dân để thực hiện các hoạt động tư pháp, hộ tịch. Triển khai số hóa dữ liệu các hồ sơ, văn bản tư pháp, hộ tịch đảm bảo đồng bộ với việc triển khai các hệ thống thông tin, cơ sở dữ liệu chuyên ngành; hình thành kho dữ liệu tư pháp, hộ tịch phục vụ lưu trữ, tra cứu, khai thác trong phạm vi quản lý theo quy định. Triển khai nền tảng định danh và xác thực điện tử phục vụ tạo lập, cung cấp và quản lý danh tính điện tử; đồng thời xác minh các thông tin duy nhất đối với danh tính người dùng điện tử khi tham gia sử dụng truy cập các hệ thống trực tuyến ■

### **TÀI LIỆU THAM KHẢO:**

1. Bộ Thông tin và Truyền thông (2021). Cẩm nang chuyển đổi số. Hà Nội: NXB Thông tin và Truyền thông.
2. Trần Thị Thơ (2022). Kinh nghiệm chuyển đổi số khu vực công ở một số quốc gia và ý nghĩa của nó đối với Việt Nam. Truy cập tại <https://isos.gov.vn/cds/kinh-nghiem-chuyen-doi-so-khu-vuc-cong-o-mot-so-quoc-gia-va-y-nghia-cua-no-doi-voi-viet-nam-43240.html>
3. Ủy ban Nhân dân huyện Gia Lâm (2023). Báo cáo Công tác triển khai các nhiệm vụ về chuyển đổi số. Gia Lâm, Hà Nội.

Ngày nhận bài: 14/6/2024

Ngày chấp nhận đăng bài: 30/6/2024

Ngày chấp nhận đăng bài: 15/7/2024

*Thông tin tác giả:*

1. TẠ KHÁNH LINH<sup>1</sup>

2. ThS. HOÀNG DIỆU LINH<sup>2</sup>

3. NGUYỄN THỊ HIỀN LƯƠNG<sup>1</sup>

4. TỪ VĂN LUÂN<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Sinh viên lớp Luật 2205LHOB, Học viện Hành chính Quốc gia

<sup>2</sup>Giảng viên, Học viện Hành chính Quốc gia

**CURRENT SITUATION AND SOLUTIONS  
FOR THE DIGITAL TRANSFORMATION  
OF THE JUSTICE - CIVIL STATUS FIELD  
IN GIA LAM DISTRICT, HANOI**

● TA KHANH LINH<sup>1</sup>

● Master. HOANG DIEU LINH<sup>2</sup>

● NGUYEN THI HIEN LUONG<sup>1</sup>

● TU VAN LUAN<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Student, 2205LHOB Law Class,

National Academy of Public Administration

<sup>2</sup>Lecturer, National Academy of Public Administration

**ABSTRACT:**

This paper pointed out the current situation, the achievements that need to be promoted, and the difficulties that need to be overcome during the digital transformation of the justice - civil status field in Gia Lam district, Hanoi. The paper also highlighted unresolved gaps in digital transformation policies. Based on the paper's findings, some solutions were proposed to increase the effectiveness of digital transformation in Gia Lam district, Hanoi in the near future.

**Keywords:** digital transformation, information technology, civil status, justice - civil status.